

הכונס פרק ששי בבא קמא

סב.

עין משפט נר מצוה

כז א מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגמ עשין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מת ספ"י
ד:
כז ב מיי שם טוש"ע שם
טו:
כח ג ד טוש"ע ח"מ ק"י
לאל ספ"י ד:
כט ה מיי פ"ד מהל' חובל
נ"מ הל' יב ופ"ו
מהל' חובל ומזיק הלכה ז'
סגמ עשין סט ופ"י ע
טוש"ע ח"מ ק"י מת ספ"י
יג ופ"י ט' ספ"י ז ופ"י שפס
ספ"י א:
יד ו מיי פ"ו מהל' חובל
נ"מ הל' יג סגמ עשין
ע טוש"ע ח"מ ק"י שפ"ו
ספ"י א:
טו ז מיי פ"ח מהל' ז'
סגמ עשין טוש"ע ח"מ
ק"י שפס ח"מ ז' נכד אלפס
מקומות ודער כ"י י"י דף
מטו:
טז ח ט"ו מיי פ"ח מהל' פ"ו
הל' יח סגמ עשין
טוש"ע שם ספ"י א:
טז ט מיי פ"י מהל' ערות
הל' ד ופ"י מהל'
מכיר' הל' ה סגמ לאון
יד טוש"ע ח"מ ק"י לל
ספ"י יג ופ"י דה ספ"י ח:
טז מ מיי פ"א מהל'
גולה הלכה ז' סגמ
לאון קפו טוש"ע ח"מ ק"י
שט ספ"י ז:
טז נ מיי פ"י מהל'
מכירה הלכה א' סגמ
עשין פכ טוש"ע ח"מ ק"י
רה ספ"י א:
טז ס מיי פ"י מהל' עדות
הלכה ד סגמ לאון ריע
טוש"ע ח"מ ק"י לל ספ"י
יג:

גלוין הש"ס
גב' עשו תקנת נגול
במסור. עין לעיל דף נד
ע"א מוס' ד"ה תמורה.
ולקמן ע"ב מוס' ד"ה ילאו
שטרות:

מוסף רש"י
תלחה ורובין. מ מיהלו
אחור או עשו לו יסורין עד
שכר וקולל הדמים ואמר
רוצה אמ' זבניה זבני. ו
ולא יוכל לחזור בו (ושב"ס)
ב"ב מזו.

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו
ש"ה חבור אב"ה במדליק בתוך שלו חבירו משלם כל מה
שבתוכו. כלומר דבר שדרכו כגון מוריגים וכלי זקק אבל ארנקי
נגדים לא מחייבי רבנן א"ע"פ שדקדקו ו' צכל הני דלעיל שיהא
משלם כל מה שצמחו לרבנן כמו

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לר' יהודה הני מילי היכא דקמיני
ומודים או היכא דקמיני דברי הכל
אבל הכלל צמח דברים אמורים קמיני
ורבנן מילתייהו מפרשי ולא אמילתא
דרכי יהודה קיימי:

שאינו משלם אלא דמי שעורים.
צמליק בתוך שלו איירי
דאי צמליק בתוך של חבירו שעורים
והגדיש חטין למה לא ישלם חטין
כיון דחזי להו וצמון דמני להו נמי
לנותן דינר זהב לאשה ופשהה זו
משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה
צמון של חבירו:

ר"ב ר' יהודה דמחייב על נוקי טמון
באש בו'. לרבנן נמי הוה
מני למימר דעשו תקנה צבירה בכל
דבר ונגדיש צמורין אלא רבותא
אשמועי' לרבי יהודה רפי' ארנקי

נגדיש עשו תקנת נגול.
עשו תקנת נגול במסור או א"א.
תנא רב אלפס כגון שיש
עדים שמסרו ואינד ממונו ואין יודעין
כמה תיקו וכל תיקו דממונא לקולא
וצסס רב האי גאון כתוב שיצבע
ויטול מחלה שכל תיקו דממונא
חולקין ואין נראה לר"י לחייב כלל
משום תיקו ור"ם מפרש דהך צביא
כשהמסר ממכיש את הנמסר דומיא
דנגול לצבעות דגולין מכשירא אבל
אם המסר עלמנו אינו יודע כמה
ישבע נמסר כמה הפסיד ויטול ולר"י
נראה דהך צביא אפילו אין המוסר
יודע דומיא דתקנת נגול צאשו שאין
המנבער יודע כמה הפסיד הניק
דמנבעי ליה צמסור אי עשו תקנתא
או לא:

מ"י מנחי אינשי מרגינתא בכספתא
או א"א. אפילו ש' עדים שהיה
צו מרגינתא מצביא ליה דשמא לא
אצעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי
ולא אמרינן מאי הוה ליה גביה
דאוקייה כיון דלא רגילי אינשי
לאנחו כלל ולא דמי לדינר זהב דלעיל
דאצעי לה לאסוקי אדעתא טפי
דפעמיס שאומר כן דירא שאם
היתה יודעת שזהו של זהב לא היתה

שומרתו ולא דמי נמי לארנקי נגדיש דרגילין טפי
דמנחי מרגינתא דא"כ מה היה אומר לרב אשי לאו היינו משמתינו:
מה בין גולין דחמסן. בלשנא דקרא אין חילוק צבייהס והכא קצבי מה בין גולין דרבנן לחמסן דרבנן דתניא דפ' (פאהדין דף
כז): הוסיפו עליהם הגולנים והחמסנים ומפרש גולין לא יהיב דמי וצמילתא חרש שוטה וקטן כדמוקי ליה התם דאין פסול מן התמורה
אלא משום דרכי שלום: **חמסן** יהיב דמי. וכשלא אמר רוצה אני כדמפרש אבל מן התמורה אינו פסול אלא היכא דלא יהיב דמי
אבל היכא דיהיב דמי כשר א"ע"ג דלא אמר רוצה אני א"ע"פ שצובר על לאו דלא תחמוד הא אמרי' צפרק שניס אוחזין (ב"מ דף כ"ו) וס' וכל
ד"ה גל) לא תחמוד לאינשי צלל דמי משמע להו והיאל דקוף מצילתין (דף ק"ט). דמיימי מחמס בני יהודה דלפילו היכא דיהיב דמי הוה כאלו
נוטל נשמתו לאו דרשה גמורה היא אלא אסמכתא צעלמא דחמסן דקרא גולין דלא יהיב דמי וא"ת כיון דחמסן דיהיב דמי פסול
מדרבנן א"כ כי אמרי' צפ' שניס אוחזין (ב"מ ד' ה' ושם ד"ה גל) אלא הא דלמיר רב הונא משביעיס אותו שצוה שאינה צרשתו נימא מיגו
דחשיד כו' ומשני מורה ואומר דמי קהיצנא מ"מ מה תירץ צכך אס הוא מעכב הפקדון צידו ורוצה ליפטר צדמיס צעל כרחו של
צעלניס היי הוא חמסן ופסול לשצוה מדרבנן ואכתי נימא מיגו דחשיד כו' וי"ל דמ"מ בגולן דאורייתא אין להוכיח שלא יהא חשוד
אשצוהתו ועוד דחמסן דרבנן כשר הוא ואינו פסול עד שיכריחו עליו כדלמיר צפ' זה צורר (פאהדין ד' כו'): ואפילו אס הוא ידוע שנעשה
חמסן צענין זה שמא לא ראו חמסניס דפסלו צכך וגם לא להכריזו אלא דוקא כי שקיל וחסקיף צוורע צעל כרתייהו דצעלניס והמקשה
דקא פריך נימא מיגו דחשיד כו' א"ע"ג דפסול דלאו קיט לן דגולן דרבנן צעני צעני הכרוה ואינו נפסל עד אחר הכרוה כל עיקר לא צביא
דברי רב הונא אלא משום דמקשה והא קעצב צלל תחמוד א"כ הכי מקשה כיון שפטר עלמנו צמה שטענן נגנבו לא נאצדו ואינו
משלם דמיס אלא לפי שאינו רוצה ליצבע ואס היה פוטרו מן השצוה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה
ואומר כו' וגם אס היה פוטרו מן השצוה שמא כמו כן היה משלם דמיס לפי שמעכב הפקדון צידו ולהכי לא חשיד אממונא:

פסולה
האם מתנה. א"ל רב אדא בריה דרב אייא לרב אשי מה בין גולין לחמסן א"ל גולין לא יהיב דמי חמסן יהיב דמי. אי יהיב דמי חמסן קרית ליה, והאמר רב הונא תלוייה וחיבין וביניה זבני. לא קשיא הא דאמר רוצה אני הא
דלא אמר רוצה אני. פי' א"ע"ג דיהיב דמי כיון דבעל כרחיה שקיל ולא אמר הנגול רוצה אני חמסן קרית ליה.

ד"ה משלם מה שצמחו. רצו מתוך לה לטעמיה צלליס שדרכן
להטמין נגדיש: אלא דמי נגדיש: אס הצעירו צעל השדה ללא
קציל עליה אלא נטירותא נגדיש: חטין וחופן נשעוריס. א"ע"פ
שנותן לאו רשות לטמין אינו משלם
ראיתי אלא שעורין לפיכך לא נזהרתי
בזה כל כך: מהו ליה ליד גביה
דאוקייה. צדיס ששרפתו או שהשלכמו
ליס. ולא דמי למשאל מקוס לחצירו
להגדיש שעורין והגדיש חטניס דלמירן
לעיל אינו משלם אלא דמי שעורין
דמנבעי לא מניק צדיס הוא אלא
פושע כדכתיב(ב) כי תלא אש מעצמה
מפי המורה: פשעה זו. לא שמתרו
כלרך השומרים ואצד: [נדרכאל]
מסניסו לה. משמיה דרצו אמריתו
לה: **שעורין וחופן חטנין.** ונתן לו
רשות להגדיש שעורין ולא חטין: **שמעיס**
מילתא לר' יהודה. אליצא דר' יהודה
דמנתי: **עשו תקנת נגול צאשו.** כי
דמי דמקנו רבנן לנגול ליצבע כמה
גולו ויטול דתנן כנסכת שצוהת
(דף מד): אלו נשצעין ונטולין השכיר
והנגול כך תקנו צאשו שיצבע מה
הטמין ויטול: **אליצא דמ"ד לא**
דיינין דינא דגרמי. צפרק הנגול
ומאכיל (לקמן דף ק"ז): **כנספתא.** ארנז
שמנחין צו כספיס: **אמיה.** עשיר
שארמנין אותו לכלי כסף:
מתני'

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו
והלכה ודלקה בתוך של חבירו אבל מדליק
בתוך של חבירו (דברי הכל) משלם כל מה
שהיה בתוכו ומודה ר' יהודה לחכמים
במשאיל מקום לחבירו להגדיש גדיש
והגדיש והטמין שאין משלם אלא דמי גדיש
בלבד להגדיש חטין והגדיש שעורין שעורין
והגדיש חטין חטין וחופן בשעורין שעורין
וחופן בחטים שאינו משלם אלא דמי שעורין
בלבד אמר רבא הגותן דינר זהב לאשה
ואמר לה הזהירי בו של כסף הוא הויקתו
משלמת דינר זהב משום דאמר לה מאי הוה
ליך גביה דאוקתיה דפשעה בו משלמת של
כסף דאמרה ליה נטירותא דכספא קבילי
עלי נטירותא דדהבא לא קבילי עלי א"ל רב
מורכי לרב אשי אתון בדרבא מתניתו לה
אנן ממתניתא פשימא לן חטין וחופן בשעורין
שעורין וחופן בחטין אינו משלם אלא דמי
שעורין בלבד אלמא אמר ליה נטירותא
דשערי קבילי עלי הכא נמי אמרה ליה
נטירותא דדהבא לא קבילי עלי אמר רב
שמעית מילתא לר' יהודה ולא ידענא מאי

היא אמר שמואל ולא ידע אבא מאי שמיע ליה לר' יהודה דמחייב על נוקי
טמון באש יעשו תקנת נגול באשו בעי אמימר עשו תקנת נגול במסור או לא
אליבא דמ"ד לא דיינין דינא דגרמי לא תבעי לך דמסירות נמי לא דיינין
אלא כי תבעי לך אליבא דמ"ד דיינין דינא דגרמי. עשו תקנת נגול במסור
דמשתבע ושקיל או לא יתיקו ההוא גברא דבטש בכספתא דחבריה שדייה
בנהרא אתא מריה ואמר הכי והכי הוה לי בגוה יתיב רב אשי וקא מעיין
ביה כי האי גוונא מאי א"ל רבינא לרב אחא בריה דרבא ואמרי לה רב אחא
בריה דרבא לרב אשי לאו היינו מתניתין דתנן ומודים חכמים לר' יהודה
במדליק את חבירה שמשלם כל מה שבתוכו שכן דרך בני אדם להניח
בבתים אמר ליה אי דקא טעין זווי הכא נמי הכא (במאי עסקינן) דקא
טעין מרגינתא מאי מי מנחי אינשי מרגינתא בכספתא או לא יתיקו א"ל
רב יימר לרב אשי טעין כסא דכספא בבירה מאי אמר ליה חזינא אי
אינשי אמיר הוא דאית ליה כסא דכספא אי נמו אינשי מהימנא הוא
דמפקדי אינשי גביה משתבע ושקיל ואי לא לאו כל כמיניה א"ל רב אדא
בריה דרב אייא לרב אשי מה בין גולין לחמסן א"ל חמסן יהיב דמי גולין לא
יהיב דמי א"ל אי יהיב דמי חמסן קרית ליה והאמר רב הונא תלוייה וחיבין
וביניה זבני לא קשיא הא דאמר רוצה אני הא דלא אמר רוצה אני:

דמי אמימר אליבא דמאן
דמסרות עשו תקנת נגול
במסור ומשתבע הנמסר
ושקיל, אי לא, וצלחה
בתיקו. וקומא לן לאו תיקו
דממונא לקיאל ולא
משתבע ולא שקיל רבא
מירי. וראינו שפסק רבינו
הגאון בספר שביעות
נשבע כמה נענש ונטול מן
המסור חצי מה שנענש,
דקימא לן ממון המוטל
בספק חולקין, ותיקו
דממונא ספק הוא, ובהרי"ו
אמרין המסור הוא כמ"ד
אבות נתיקים ולא קנסא
הוא אלא ממונא הוא,
והוא מפורש בחתלה
המסכת, ולא עוד אלא
הדיוקן סוגיא דשטענא
במסקנא עשו תקנת נגול
במפסיד ממון חבירו
בדין, ונשבע ודקיש
ההוא גברא ממון חבירו
בכספתא דחבריה וכו'.
בש"ס פי' בעיטה שהיא
רפיסה ברגל, בכספתא,
פי' ארנז שמשמין שם
הכספין, א"ל רב יימר לרב
אשי טענא כסא דכספא
בבירה מאי אמר ליה
חזינא אי אינשי אמיר הוא
וכו'. פ"ח זצ"ל ש"ס
מינה עשו תקנת נגול
מפסיד ממון חבירו
בדין. וירושלמי. חד בר
נש אפקיד בחריה חבירו
חד שק צורר ואירעו אונס.
הדין הוה אמר סינין הוה
מלא ואירעו הוה אמר
מיטכפי הוה מלא. אתא
עובדא קומיה דרב ואמר
הרי זה נשבע ונטול. ר'
יוחנן בעי מהו שישבענו
דברים שאינם ראויין לו.
נשמעיה מן דארא אריסה
דבר זיוא אפקיד גבי חד
רב נש ליטרא דדהבא,
מית בר זיוא ומית אריסה
דבר זיוא. אתא עובדא
קומיה ר' ישמעאל בר'
יוסי אמר מאן לא ידע דכל
מה דאית ליה לאריסה
דבר זיוא, דבר זיוא הוא,
דיתיהבן לבניו דבר זיוא.
הוה ליה לבר זיוא בנין
רב[ר]בין ובנין (ו) [ר]בין
אמר יסבון [רב]בין
פלגיא (ומאן) [וכד]
דדיקא רבן יסבון פלגא.
(דמ"ד) [דמ"ד] ר' ישמעאל
בר' יוסי. אתא עובדא
קומיה ר' חייא אמר אי
מאן מן הדא ליתא את
שמע מינה כלום. ויתיהיב
לבניו דאריסה, אמר ליה
מריה דפקדונא כבר היבית
פלגא. אמר ליה מה שנתת
על פי ב"ד נתת, ומה
שאתה נתת על פי ב"ד
אתה נתת. מהו דיימרו
בנווי דאריסה לבנויה
דבר זיוא הוה לן מאן
דנכתיבון. יכילון למימר
להן מה שנשבע על פי
ב"ד נעשה. מהו דיימרו
דקדיא לרב[ר]בין נתחוק
עמכון. יכילון למימר להו
צביאה מצאנו. אמר ר'
יצחק לית בין דדיקא
לרביבא אלא כמי שניקן
להם מתנה. א"ל רב אדא

(א) רש"י מ"ז וכו' ר"ש
לד"ל לנתוקו ומ"ש ר"ש
לעיל ד"ה פלגא (ב) רש"י
מ"ז, א שצוהת מו;
(ד) צ"ב מזו; (ה) [שמות כב],
(ו) ג"י רש"י לרב כהנא
דלעיל.

רבינו הנגאל

בעי אמימר אליבא דמאן
דמסרות עשו תקנת נגול
במסור ומשתבע הנמסר
ושקיל, אי לא, וצלחה
בתיקו. וקומא לן לאו תיקו
דממונא לקיאל ולא
משתבע ולא שקיל רבא
מירי. וראינו שפסק רבינו
הגאון בספר שביעות
נשבע כמה נענש ונטול מן
המסור חצי מה שנענש,
דקימא לן ממון המוטל
בספק חולקין, ותיקו
דממונא ספק הוא, ובהרי"ו
אמרין המסור הוא כמ"ד
אבות נתיקים ולא קנסא
הוא אלא ממונא הוא,
והוא מפורש בחתלה
המסכת, ולא עוד אלא
הדיוקן סוגיא דשטענא
במסקנא עשו תקנת נגול
במפסיד ממון חבירו
בדין, ונשבע ודקיש
ההוא גברא ממון חבירו
בכספתא דחבריה וכו'.
בש"ס פי' בעיטה שהיא
רפיסה ברגל, בכספתא,
פי' ארנז שמשמין שם
הכספין, א"ל רב יימר לרב
אשי טענא כסא דכספא
בבירה מאי אמר ליה
חזינא אי אינשי אמיר הוא
וכו'. פ"ח זצ"ל ש"ס
מינה עשו תקנת נגול
מפסיד ממון חבירו
בדין. וירושלמי. חד בר
נש אפקיד בחריה חבירו
חד שק צורר ואירעו אונס.
הדין הוה אמר סינין הוה
מלא ואירעו הוה אמר
מיטכפי הוה מלא. אתא
עובדא קומיה דרב ואמר
הרי זה נשבע ונטול. ר'
יוחנן בעי מהו שישבענו
דברים שאינם ראויין לו.
נשמעיה מן דארא אריסה
דבר זיוא אפקיד גבי חד
רב נש ליטרא דדהבא,
מית בר זיוא ומית אריסה
דבר זיוא. אתא עובדא
קומיה ר' ישמעאל בר'
יוסי אמר מאן לא ידע דכל
מה דאית ליה לאריסה
דבר זיוא, דבר זיוא הוא,
דיתיהבן לבניו דבר זיוא.
הוה ליה לבר זיוא בנין
רב[ר]בין ובנין (ו) [ר]בין
אמר יסבון [רב]בין
פלגיא (ומאן) [וכד]
דדיקא רבן יסבון פלגא.
(דמ"ד) [דמ"ד] ר' ישמעאל
בר' יוסי. אתא עובדא
קומיה ר' חייא אמר אי
מאן מן הדא ליתא את
שמע מינה כלום. ויתיהיב
לבניו דאריסה, אמר ליה
מריה דפקדונא כבר היבית
פלגא. אמר ליה מה שנתת
על פי ב"ד נתת, ומה
שאתה נתת על פי ב"ד
אתה נתת. מהו דיימרו
בנווי דאריסה לבנויה
דבר זיוא הוה לן מאן
דנכתיבון. יכילון למימר
להן מה שנשבע על פי
ב"ד נעשה. מהו דיימרו
דקדיא לרב[ר]בין נתחוק
עמכון. יכילון למימר להו
צביאה מצאנו. אמר ר'
יצחק לית בין דדיקא
לרביבא אלא כמי שניקן
להם מתנה. א"ל רב אדא